

Pot do znanja

Skupščina mesta Ljubljane je razpisala »Nagrade mesta Ljubljane 1976« (na osnovi odloka o nagradi mesta Ljubljane Uradni list 3/75). Razpis je bil objavljen v Delu dne 16/1—1976 in v Ljubljanskem Dnevniku dne 23/1—1976.

OSNOVNA NAČELA RAZPISA SO:

— Nagrade se podeljujejo vsako leto ob dnevu osvoboditve mesta Ljubljane. Dodeljujejo se za uspehe dosežene v daljšem časovnem obdobju.

— Nagrada obsega:

1. denarno nagrado din 20.000.—, umetniški kipec »Aretaj«, delo akademskega kiparja Stojana Batića in diplomu (za posameznike in delovne skupine).

2. plaketo mesta Ljubljane in diplomu (za organizacije združenega dela in druge organizacije).

— Nagradenci so lahko posamezniki, organizacije združenega dela in druge organizacije.

— Kandidate za nagrade lahko predlagajo organizacije združenega dela in druge organizacije, samoupravne interesne skupnosti, strokovna društva, združenja in občani mesta Ljubljane.

— Nagrada se podeljuje:

A) na področju gospodarstva — za uspehe pri razvijanju in pospeševanju samoupravljanja v organizacijah združenega dela, za posebne uspehe trajnejšega pomena pri razvijanju produktivnosti in gospodarjenju OZD, razvijanju tehnologije, uvajanju sodobnih znanstvenih metod ter organizacijskih in tehnoloških izsledkov, vključevanju v mednarodno delitev dela, združevanju sredstev in dela OZD, upoštevajoč pri tem pomen teh uspehov za razvoj ljubljanskega gospodarstva in ugled mesta Ljubljane.

Nagrade mesta Ljubljane

B) na področju kulture — za stvaritve na likovnem, knjižnem, publicističnem, gledališkem, filmskem in glasbenem področju, ter za dosežke drugih za kulturni razvoj Ljubljane posebej zaslužnih delavcev in zavodov, za načrtovanje urbanističnega razvoja Ljubljane ter uspehe pri oblikovanju podobe mesta. Pri tem se upošteva javna ocena in pomembnost za razvijanje kulturnega življenja in revolucionarnih tradicij NOB.

C) na področju vzgoje in izobraževanja — za uvajanje novih oblik in metod vzgojno-izobraževalnega dela, uresničevanje vzgojnih smotrov v izvajanju celotnega vzgojnega procesa, za uspehe pri razvijanju splošnega strokovnega ter dopolnilnega izobraževanja mladine in odraslih, za posebne uspehe pri usposabljanju vzgojnoizobraževalnih kadrov in uspehe pri razvijanju samouprave.

D) na področju telesne kulture in tehnične vzgoje — za vrhunske dosežke v jugoslovanskem in mednarodnem merilu: poseben uspeh pri strokovnem usposabljanju posameznikov in ekip, uspehe pri publicističnem in raziskovalnem delu, ki ima poseben pomen za razvoj telesne kulture in tehnične vzgoje ter za izredne uspehe na področju organizacije in razvoj množične telesnokulturne in tehnične vzgoje.

E) na področju zdravstva — za pomembne uspehe pri organizaciji in vodenju strokovnih dejavnosti, izvajanju preventivnih in kurativnih dejavnosti, preučevanju zdravstvene problematike, strokovni in poljudni publicistiki, zdravstveni vzgoji občanov ter za posebne uspehe pri razvijanju samouprave.

F) na področju socialnega varstva — za posebne uspehe trajnejšega pomena pri razvijanju in izpolnjevanju socialnega dela in služb, družbenih in samoupravnih odnosov, dosežke pri analitičnem in raziskovalnem delu, ki ima poseben pomen za razvoj družbene in strokovne dejavnosti socialnega varstva, posebne uspehe pri izobraževanju in strokovnem izpopolnjevanju delavcev za potrebe socialnega varstva.

G) na področju ljudske obrambe, družbene samozaščite in varnosti — za posebne uspehe

— pri realizaciji ljudske obrambe v okviru mesta, občin krajevnih skupnosti in delovnih organizacij,

— na področju izurjenosti, mobilizacijske in bojne pripravljenosti oboroženih enot TO in civile zaščite,

— pripadnikom JLA pri utrjevanju bratstva in enotnosti, sodelovanju v družbenopolitičnem, kulturnem in športnem življenju mesta, pomoči pri naravnih in drugih nesrečah,

— izvirnost in racionalnost pri izvajanju obrambnih priprav DPS, OZD in TO,

— na področju družbene samozaščite in varnosti občanov, varnosti v prometu, civilne zaščite, informativne službe in podobno.

Predlog mora vsebovati poleg osnovnih podatkov o kandidatu tudi podrobno utemeljitev dela zaradi katerega se predlaga za podelitev nagrade. Predlogu priložite tudi izjave morebitnih soprodlagateljev odnosno mnenja drugih organizacij, ki predlog podpirajo.

Predlog je treba poslati do 15. marca 1976 na naslov: Skupščina mesta Ljubljane, Mestni trg 1/II., žirija za nagrade mesta Ljubljane.

Komisija predsedstva CK ZKS za idejnopolitična vprašanja vzgoje, izobraževanja, kulture in znanosti je v drugi polovici januarja sklenila prvi krog razprav o reformi usmerjenega izobraževanja v Sloveniji, ki so bile namenjene predvsem delavcem v vzgojnoizobraževalni dejavnosti. Elaborat »Zasnovne usmerjenega izobraževanja«, ki ga je pripravila skupina sodelavcev republiškega zavoda za šolstvo, pomeni konkretizacijo idej ustreznih resolucij 10. kongresa jugoslovanskih komunistov in 7. kongresa ZKS.

Osnutek reforme obsega spremembe izobraževanja po končanem osnovnem splošnem izobraževanju do konca sedanje štiritletne srednje šole, načelno pa obravnava tudi možnosti izobraževanja ob delu. Se posebej gradivo obravnava prvo fazo reforme usmerjenega izobraževanja, torej prvo in drugo leto usmerjenega izobraževanja kot razdobja, v katerem naj bi učenci obvladali skupne programske osnove in začetne programske usmeritve za poklicno usposabljanje. Vsem tistim učencem, ki iz lastnih nagibov ali zaradi drugih vzrokov ne bodo nadaljevali šolanja po prvi fazi, bo na osnovi nomenklature poklicev in poklicnih profilov omogočeno poklicno usposabljanje že v tem dvoletnem obdobju.

Skupne in posebne programe s trajanjem šolanja, odvisno od poklica, ki si ga učenec izbere (na primer za strojnega klju-

čavničarja ali strojnega tehni-ka) določa druga faza reforme usmerjenega izobraževanja. Ni dvoma, da daje sistem možnosti za zrelejšo poklicno odločanje na pragu življenjske odločitve, zlasti se, ker se poklicna odločitev premakne najmanj za leto dni. Hkrati s tem seveda v precejšnji meri zmanjšuje vsakoletni osip in nudi že zaposlenim delavcem širše možnosti za njihovo poklicno izobraževanje, torej za izobraževanje ob delu.

Reforma usmerjenega izobraževanja pomeni revolucionarni korak k preobrazbi dosedanjega izobraževalnega sistema, saj odpravlja ostanke meščanske družbe, to je sedanjo razdelitev šol na tiste, ki so usposabljevale zgolj za fizična dela in na tiste, ki so pomagale oblikovati intelektualne poklice.

Ob razpravi o reformi usmerjenega izobraževanja, je komisija predsedstva CK ZKS za idejnopolitična vprašanja vzgoje, izobraževanja, kulture in znanosti sodila, da terja reforma ne samo spremembo odnosov znotraj izobraževalne dejavnosti, temveč tudi spreminjanje odnosov v celotnem združenem delu. Načelo »izobraževanja iz dela in za delo« namreč pomeni tesnejše povezovanje organizacij združenega dela z usmerjenim izobraževanjem. Seveda bosta morali v tem procesu sodelovati tudi obe univerzi, saj sta tudi oni del usmerjenega izobraževanja.

Z razpravo komisije predsedstva CK ZKS za idejnopoliti-

čna vprašanja vzgoje, izobraževanja, kulture in znanosti se je končal torej prvi krog razprav o načrtovani reformi usmerjenega izobraževanja, medtem ko se bo drugi krog, javna razprava, ki jo bosta vodila RK SZDL in sindikati začel februarja in bo trajala do aprila. Vanjo bo treba slej ko prej vključiti tudi združeno delo, javna razprava bo morala seči tudi do slehernega delavca v temeljnih in drugih organizacijah združenega dela. Ne gre namreč prezreti dejstva, da bodo prav pripombe, ki bodo prišle iz delavskih vrst največ prispevale k dokončnemu oblikovanju zasnov usmerjenega izobraževanja v naši republici. Zato bo moralo biti gradivo, pripravljeno za javno razpravo, napisano v bolj razumljivem jeziku.

Oba nosilca javne razprave — RK SZDL in RS ZSS — pričakujeta, da bi že do spomladi dobili odgovore na vprašanja, kdaj bi glede na ekonomske, kadrovske in druge zmožljivosti v združenem delu začeli v Sloveniji z uresničevanjem prve faze usmerjenega izobraževanja in v katerih razvitih izobraževalnih centrih (mednje sodi vsekakor tudi Ljubljana) bi se kazalo reforme v vsakodnevni izobraževalni praksi oprijeti že letošnjo jesen. Sprič njene velikega pomena lahko pričakujemo, da bodo v javno razpravo tvorno posegli tudi delavci v organizacijah združenega dela v Centru.

I. V.

Ambulanta za borce NOV

Delo ambulante za borce NOV v naši občini se je izboljšalo in uredilo. Od avgusta lani ima ambulanta stalnega zdravnika. To je dr. Janez Kmet, mlad, prizadeven in sposoben zdravnik splošne prakse, ki zelo razume težave borcev NOV, saj izhaja iz znane partizanske družine. V kratkem bo ambulanta dobila še stalno višjo medicinsko sestro, kar bo skrb za zdravstveno varstvo naših borcev še pobojšalo, da bo postalo sistematično in vsestransko učinkovito.

Ambulanta za borce NOV dela v okviru Zdravstvenega doma Ljubljana, enota Ljubljana-Center na Miklošičevi 24 v prvem nadstropju sobi 104. Ordinira vse dni v tednu razen sobote in nedelje, odprta pa je v ponedeljek od 15. do 17. uri, v torek od 7. do 13., v sredo od 13. do 19., v četrtek od 10. do 13. in v petek od 13. do 19. ure. Na te ure borce NOV posebej opozarjamo, zlasti pa na dopoldanski delovni čas ob torkih in četrkih. Prav ta dva dneva je bil doslej obisk slab, očitno zaradi tega ker so bolni-

ki mislili, da dela ambulanta samo popoldne.

Delo ambulante za borce NOV se nekoliko razlikuje od dela drugih ambulant splošnega tipa. Ker so borci NOV povečini starejši ljudje, ki jih pestijo razne zastarane bolezni, so pregledi temeljitejši in trajajo dalj časa, tako da so na uro pregledani le trije do štiri bolniki, zdravnik pa po potrebi opravlja tudi preglede na domu izven ordinacijskih ur. V tej ambulanti uveljavljajo načelo, da je potrebno bolnika že v splošni ambulanti pregledati kar najbolj popolno in ga šele potem napotiti k specialistu, takšna usmeritev pa je tudi najpravilnejša in za bolnike najkoristnejša. Doslej ambulanta ni zadostno izkoriščena, saj bi zdravnik lahko temeljito pregledal še enkrat toliko bolnikov, kot jih sedaj.

V ambulanti za borce NOV občine Ljubljana-Center ima zdaj zdravstvene kartone 227 tovarišev, kar je komaj desetina vseh borcev NOV s priznanim dvojnimi štetjem, ki jih je po popisu izpred dveh let 2.384. Prvotno je ambulanta de-

lala samo v popoldanskem času in le trikrat na teden, ni pa tudi še bilo zdravnika, ki bi bil pripravljen posvetiti se stalnemu razvijanju borcev NOV. Tedaj je bilo rečeno, naj bi vsi tisti, ki že imajo svojega stalnega zdravnika in ki so z njim zadovoljni, ostal pri njem še naprej. Ta usmeritev ostaja še v veljavi, vendar bi bilo prav, da bi postopoma vsi borci NOV prenesli svoje zdravstvene kartone v matično borčevsko ambulanto. Tako bi bilo mogoče delo ambulante zares organizirati po dispanzerski metodi, se pravi sistematično spremljati in ugotavljati obolenja, ki so vsem skupna, torej tudi zdravstveno sistematično ukrepati.

Naj za konec zapišemo samo še to: dosednji pregledi so pokazali, da se v ambulanto po pomoč zatekajo zares samo borci NOV z resnimi obolenji. Zlasti je treba poudariti razveseljivo dejstvo, da je med njimi razmeroma malo alkoholikov, v povprečju mnogo manj kot to velja za prebivalstvo sploh.

S. F.

Kam z odpadki?

V Ljubljani smo se pred šestimi leti odločili, da bomo racionalno izkoristili obstoječa odlagališča odpadkov, obenem pa se tudi dogovorili za nove površine. Z rebalansom programa smo ugotovili, da so se količine odpadnega materiala znatno povečale, odlagališča so postala prenatrpana, zato je potrebno nemudoma najti trajnejše rešitve.

Do nedavnega smo imeli v mestu tri odlagališča, sedaj imamo le dve, saj smo eno ukinili. Od preostalih dveh je eno povsem zatrpalo drugo pa bo lahko sprejemalo odpadke le do polletja 1976.

Pred tremi leti je bilo na deponiji (na vseh treh odlagališčih) 440.000 kub. m odpadkov, od tega 223.357 kub. metrov gospodinjstvih odpadkov. Te številke so se (ob predpostavki, da je specifična količina gospodinjstvih odpadkov 0,67 kg na koledarski dan na prebivalca) nanašale na 250.000 prebivalcev Ljubljane. Glede na napovedi bo imelo glavno mesto Slovenije leta 2001 že 417.000 prebivalcev, h katerim je treba dodati še 50.000 prebivalcev sosednjih občin Domžale, Mengeš, Vrhnika in Kamnik, ki gravitirajo k Ljubljani. Ob povečanju specifičnih količin odpadkov na 0,49

kg/dan na prebivalca so strokovnjaki napovedali 142.000 t gospodinjstvih odpadkov in 94 tisoč t ostalih odpadkov letno. Tako bi se na osrednji deponiji znašlo skupaj kar 287.000 ton odpadkov.

V iskanju rešitve za ta problem, ki pesti večino velikih mest v svetu — prišel pa je tudi k nam — smo se v Ljubljani dogovorili, da bo osrednja deponija na Barju, v Podutiku pa za severni del mesta ter v Sostrem za južni del še dve dodatni, »vzporedni« deponiji. Osrednja Barjanska deponija bo imela zmogljivost 8.156.500 kub. m, vzporedni dve

pa vsaka po 1.000.000 kub. m odpadkov, tako da strokovnjaki trde, da bi tako lahko rešili problem odpadkov v mestu za nadaljnjih 30 let.

Po ocenah sodeč bi bilo potrebno za aktiviranje osrednje deponije zagotoviti 4.804.300 din. Izvajalec deponiranja bi že letos potreboval takšno vsoto pri petmetrski višini nasipanja odpadkov in 20.954.000 pri metriskem nasipanju.

V naslednjih letih pri petmetrski višini nasipanja ne bi potrebovali nobenih sredstev (razen za sukcesivni odkup zemljišča), pri dvometrski višini nasipanja pa bi potrebovali letno 5.650.000 din. Tako velik projekt bodo s skupnimi močmi financirale vse ljubljanske občine, skupaj z mestno skup-

ščino, sredstva za odkup zemljišča pa bi morala biti zagotovljena v teh dneh (gre za 990.000 din), do 15. aprila pa mora biti izdelan projekt za most, prav tako pa bo treba zagotoviti tudi gradbeno dovoljenje. Tako da bi osrednja deponija pričela z »obratovanjem« že v drugi polovici letošnjega leta.

Ob koncu povejmo, da bo komunalno podjetje Ljubljana, skupaj s SMELT do konca tega leta izdelalo študijo sistema zbiranja odpadkov in njihovega odvoza na deponijo s stališča najboljše tehnologije, kakor tudi pravilnik za delo in poslovanje na odlagališču, v katerem morajo biti predpisani pogoji poslovanja, varnosti in dela na deponiji.

D. S.